

Otázka: Psychické poruchy

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Ruffy

Psychická porucha je považována jako nepříjemný stav, znemožňuje úplné zapojení do běžného života, ztěžuje člověku vztahy a k jiným lidem.

Pojmy spojené s psychickými poruchami

Psychiatr = lékař se specializací na psychiatrii (mohou předepsat psychiatrickou léčbu, provést fyzickou prohlídku, předepsat léky), vyšetřují těžké případy (např. schizofrenii)

Klinický psycholog = absolvent vysokoškolského studia psychologie, který absolvuje atestaci ve zdravotnickém zařízení (pomáhá menším psychickým potížím, jako jsou malé deprese, nervozita...)

Psychoterapeut = absolvoval psychoterapeutický výcvik určitého směru

Symptom = příznak (bolest hlavy)

Syndrom = skupina příznaků typických pro určitou nemoc (bolest hlavy, rýma, teplota)

Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN), kterou publikovala WHO, rozlišuje několik základních skupin nemocí.

Příčiny:

- 1) dědičné
- 2) poškození mozku
- 3) vliv působení chemických látek
- 4) dlouhodobý stres
- 5) situační faktory
- 6) sociální faktory

Formy pomoci

- Farmakologická léčba
- Psychoterapie (= léčba pomocí psychologických prostředků)

- Poradenství (=krátkodobá pomoc, zabývá se konkrétní situací)
- Krizová intervence (např. linka důvěry)
- Sociální pomoc (zapojení rodiny a blízkých)

1. 1. **NEUROTICKÉ PORUCHY**

Neuróza je psychická porucha, která je provázena stavy úzkosti a nepříjemnými emocemi, ale nenarušuje schopnost racionálního myšlení.

Neuróza je výsledkem vnitřních a vnějších vlivů (každý z nás máme určitý typ temperamentu a také jinou odolnost vůči zátěži).

Příznaky neurotické poruchy – úzkost, nepříjemné emoce, poruchy spánku, poruchy pozornosti, poruchy paměti, ...)

• **Fobická úzkostná porucha**

-je charakteristická iracionálním, nepříjemným strachem z něčeho, co samo o sobě není nebezpečné

Agorafobie = strach z veřejných prostranství a z míst, kde je dav lidí

- Nemocný se obává opustit domov, má strach z cestování v hromadných dopravních prostředcích, z nakupování, apod.

Sociální fobie = strach ze styku s lidmi a z komunikace, zejména tam, kde by člověk mohl být středem

pozornosti

Generalizovaná úzkostná porucha - nadměrné nekontrolovatelné obavy a úzkosti týkají se běžných

denních záležitostí

Panická úzkostná porucha - opakované záchvaty intenzivního strachu doprovázené fyziologickými projevy jako je pocení, bušení srdce, ...

Obsedantně kompulzivní porucha - obsese jsou vracející se neodbytné myšlenky nebo představy, které pacienta obtěžují

-kompulze je jednání související s obsedantními myšlenkami

-cílem kompulzí je zbavit se úzkostí (např. opakované časté mytí rukou je výsledkem obsese spojené s čistotou)

Léčba úzkostných poruch > kognitivně behaviorální terapie - KBT.

• **Psychosomatická onemocnění**

-tělesné obtíže vyvolané psychickými faktory, především dlouhodobým stresem

-typické jsou bolesti hlavy, poruchy zažívání, ekzém, bolesti kloubů a páteře, chronická únava

Rozdíl mezi psychózou a neurózou spočívá v tom, že v psychóze postiženému chybí nadhled (svým bludům bezmezně věří), zatímco neurotický pacient si je změn ve vnímání vědom (a tyto vjemy je schopen alespoň částečně zpochybnit).

1. 2. PSYCHOTICKÁ ONEMOCNĚNÍ

Psychóza – je charakteristická ztrátou kontaktu s realitou, tedy ztrátou schopnosti reálně se orientovat v okolním světě a v sobě samém

Schizofrenie – je psychotické onemocnění, které se projevuje narušením myšlení, vnímání, poruchou emocí a osobní identitou.

-příčin je více, jde o vzájemné působení dědičných dispozic a vyvolávajících podnětů

-dědičná dispozice se projevuje určitou změnou ve struktuře i funkci mozku

-vzniká nejčastěji mezi 20. – 30. rokem, ale může se objevit i později

-toto onemocnění má svůj typický průběh:

• Akutní schizofrenie

- stav, který je provázen bludy a halucinacemi, většinou trvá několik týdnů, nutná je hospitalizace

- u některých pacientů dochází pouze k jedné atace (asi 1/3), u většiny pacientů se však ataky vrátí

- **Chronická schizofrenie**

-charakterizována apatií, nedostatkem elánu a vyhýbání se společnosti

-příznaky:

- porucha plynulosti myšlení (roztříštěnost, chaos různých myšlenek)
- nesprávná orientace v realitě, v okolí a vztazích
- ztráta pocitu vlastní identity
- pocit cizosti vlastních myšlenek, vůle a vlastního těla
- bludy, které mají různé zaměření (pronásledování, ovlivňování, ...)
- halucinace (slyšení hlasů, které pacientovi něco přikazují, komentují chování, něco sdělují, ...)

-léčba je nutná farmakologická, psychoterapie

-v akutní fázi je většinou nutná hospitalizace

- **Toxická psychóza**

-je onemocnění způsobené užíváním některých látek, především stimulačních, ale i konopných drog

-má podobné příznaky jako schizofrenie (halucinace, paranoidní blud) > tyto příznaky mě měly odeznít po určité době od vysazení těchto látek

1. 3. **AFEKTIVNÍ PORUCHY (poruchy nálad)**

- **Depresivní porucha**

-hlavním příznakem je patologicky smutná nálada, která vzniká bez zjevné příčiny

-nejčastější začátek mezi 20. a 40. rokem

-k depresi je dědičně podmíněná dispozice

-příznaky:

- zvýšená únava

-ztráta motivace k činnostem

-ztráta schopnosti prožívat radost

-žádné pozitivní vyhlídky do budoucna

-utlumení fyziologických procesů (ztráta chuti k jídlu, vyhasíná sexuální potřeba)

-poruchy sebehodnocení (pocit méněcennosti a neschopnosti)

-objevování bludů (u těžších forem)

Léčba – depresi je nutné léčit (sama od sebe neodezní).

-farmakologická léčba, psychoterapie

• **Bipolární afektivní porucha**

-depresivní stavy se střídají s manickými

- **Manický syndrom**

-základním příznakem je patologicky povznesená nálada spojená s hyperaktivitou

-člověk se pouští do nerealistických činů (např. nadměrně utrácí)

-manická nálada se odráží i ve fyziologických procesech (nadměrná chuť k jídlu)

1. 4. **PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY**

- **Mentální anorexie**

-duševní porucha, která spočívá v odmítání potravy a zkreslené představě o svém těle

- **Bulimie**

-záchvaty přejídání spojené s vyvoláváním zvracení

ANABELL – organizace zabývající se pomoci lidem s poruchami příjmu potravy

1. 5. **AUTISMUS**

Vývojové duševní postižení projevující se abnormální sociální interakcí, stálými opakujícími se vzorci chování a narušenými komunikačními schopnostmi objevující se před třetím rokem

věku. Velmi těžká psychická porucha, která se nedá léčit. Děti/lidé co jí trpí, jsou těžko adaptabilní ve společnosti a většinou žijí ve vlastním světě.

Příčina = neznámá, jeho určení bývá nepřesné

Britští vědci objevili nedávno novou metodu zjištění autismu, a to pomocí **magnetické rezonance** mozku, díky které lze vidět lehké změny mozku lidí s autismem (jistě části mozku jsou u „postižených“ lidí větší a silnější, jiné naopak slabší), je to mnohem **rychlejší a také levnější metoda**, díky níž lze tuto poruchu zjistit i u dospělých lidí.

Pomocí **terapie** lze u některých autistických dětí zlepšit jejich sociální schopnosti do té míry, že se mohou plně účastnit běžné školní docházky.

Autistické děti často potřebují a vyžadují **absolutní stálost svého prostředí**. Malá změna v rutíně pro ně může být velmi rušivá. Autisté často mají trvalé intenzivní nutkavé záliby. Například mohou být posedlé hledáním všeho o počítačích, majících nebo jízdních řádech.

Aspergerův syndrom

Hloubka postižení mírnější než u autismu. Tyto děti úzkostlivě vyžadují dodržování rituálů od svého okolí. Jejich chování je výrazně repetitivní a mívají velice nízkou frustrační toleranci. Navazují kontakt s ostatními, bez ohledu na situaci, nebo kontakt tvrdohlavě odmítají. Nejsou schopny emocionální vzájemnosti ani sociálně přiměřeného chování. Jejich kognitivní schopnosti jsou obvykle v pásmu podprůměru, často se u nich objevuje hyperaktivita a

poruchy pozornosti.

1. 6. SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ

1. a. **Dyslexie** > vývojová porucha **čtení**, buď vrozená nebo získaná poškozením mozku. Jde o nejčastější formu spec. vývojové poruchy učení, která se projevuje nesnázemi při učení. Dyslektik je výrazně ohrožen znesnadněním přístupu k tradičním vzdělávacím podnětům. Vyrovnává se zvláštní péčí v dyslektických třídách.

1. b. **Dysgrafie** > porucha **grafického projevu**. Postihuje celkovou úpravu písma. Charakteristické je křečovitě a neúhledné písmo. Podstatné je, že tato porucha žádným způsobem neovlivňuje intelekt. Velmi často je spojena s dyslexií.

1. c. **Dyskalkulie** > porucha počítání. Zahrnuje specifické postižení dovednosti počítat, kterou nelze vysvětlit mentální retardací ani nevhodným způsobem vyučování. Porucha se týká ovládnutí základních početních úkonů, (sčítání, odčítání, násobení a dělení) spíše než abstraktnějších dovedností v oblasti algebry, geometrie apod.